

Перехрест Л.М., Черкашина К.Ф.

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАГЛЯД ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ
ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ
ФОРМУВАННЯ ТА НАПРЯМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ**

В статті досліджено теоретичні аспекти державного регулювання та нагляду за діяльністю банківських та небанківських посередників в Україні. Охарактеризовано основні повноваження органів державного регулювання щодо їх діяльності. Досліджено класичні моделі банківського регулювання й нагляду. Запропоновано можливі напрями трансформації та державного регулювання ринків фінансових послуг з метою формування ефективної моделі в Україні.

Ключові слова: державне регулювання, нагляд, фінансові посередники, банківські фінансові посередники, небанківські фінансові посередники, моделі побудови системи регулювання та нагляду.

Перекрест Л.М., Черкашина К.Ф.

**ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ И НАДЗОР ЗА
ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ ФИНАНСОВЫХ ПОСРЕДНИКОВ В УКРАИНЕ:
ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ И НАПРАВЛЕНИЯ
ТРАНСФОРМАЦИИ**

В статье исследованы теоретические аспекты государственного регулирования и надзора за деятельностью банковских и небанковских посредников в Украине. Охарактеризованы основные полномочия органов государственного регулирования относительно их деятельности. Исследованы классические модели банковского регулирования и надзора. Предложены возможные направления трансформации регулирования рынков финансовых услуг с целью формирования эффективной модели в Украине.

Ключевые слова: государственное регулирование, надзор, финансовые посредники, банковские финансовые посредники, небанковские финансовые посредники, модели построения системы регулирования и надзора.

Perechrest L.M., Cherkashin K.F.

STATE REGULATION AND OBSERVATION OF ACTIVITIES OF FINANCIAL ENVIRONMENTS IN UKRAINE: PROBLEMS OF FORMATION AND TRANSFORMATION DIRECTIONS

The theoretical aspects of state regulation and supervision over the activity of bank and non-bank intermediaries in Ukraine are researched. The main powers of state regulation bodies regarding their activities are characterized. The classical models of banking regulation and supervision are investigated. Possible directions of the transformation and state regulation of financial services markets in order to form an effective model in Ukraine are proposed.

Key words: state regulation, supervision, financial intermediaries, bank financial intermediaries, non-bank financial intermediaries, models of construction of a system of regulation and supervision.

Постановка проблеми. Фінансовий ринок надзвичайно важливий для сучасної економіки як в національному, так і в глобальному масштабі. Для держави він є і об'єктом регулювання, і механізмом, за допомогою якого відбувається управління економікою.

Уроки світової фінансової кризи 2008-2009 років свідчать про неготовність державних органів регулювання та нагляду за діяльністю фінансових посередників до жорстких і рішучих дій в надзвичайних ситуаціях.

З огляду на це, питання державного регулювання та нагляду за діяльністю фінансових посередників є на сьогодні надзвичайно актуальним та потребує додаткового вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблеми державного регулювання та нагляду діяльності фінансових посередників в

Україні знайшли широке відображення в працях Васенко В.К., Лободи А. Б., Міщенко, В.І., Науменкової С.В., Чеберяко О. В. та інших.

Незважаючи на існуючі наукові здобутки із зазначеної проблематики, слід зауважити, що у науковій літературі залишається недостатньо висвітленим питання особливостей становлення та розвитку державного регулювання діяльності фінансових посередників в Україні з точки зору їх специфіки функціонування і важливості для економіки країни. Недостатньо дослідженими залишились питання структурної трансформації, модернізації та реформування фінансового сектору в умовах запровадження структурних реформ. Це зумовлює необхідність теоретичного переосмислення завдань щодо регулювання і нагляду за фінансовим ринком та пошуку ефективної моделі його функціонування.

Мета статті. Мета статті полягає в дослідженні особливостей державного регулювання та нагляду діяльності банківських та небанківських фінансових посередників в Україні та обґрунтування ефективної інституціональної моделі для України.

Виклад основного матеріалу. Для створення стійкої фінансової системи важливим напрямом державної політики України є впровадження ефективної системи державного регулювання та нагляду за фінансовими посередниками.

В даний час йде пошук нової моделі фінансового ринку, що базується на збалансованому розвитку окремих його сегментів. Результати цього пошуку можуть мати істотне значення для законодавства, визначаючи шляхи його вдосконалення на багато років вперед.

Очевидно, що такий підхід до регулювання фінансового ринку та здійснення його нагляду неможливий без розуміння і самої цілісності фінансового ринку, а також того, як здійснюється державне регулювання та нагляд у різних його сегментах.

Для того, щоб охарактеризувати специфіку державного регулювання та нагляду за діяльністю фінансових посередників визначимо суть даного поняття з точки зору провідних економістів та фахівців.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» державне регулювання ринків фінансових послуг – це здійснення державою комплексу заходів щодо регулювання та нагляду за ринками фінансових послуг з метою захисту інтересів споживачів фінансових послуг та запобігання кризовим явищам. Таке визначення поняття «регулювання ринків фінансових послуг» означає прирівняння його за змістом до поняття фінансового нагляду [1].

Відповідно ж до ст. 1 Закону України «Про Національний банк України» банківське регулювання – це одна із функцій Національного банку України, яка полягає у створенні системи норм, що регулюють діяльність банків, визначають загальні принципи банківської діяльності, порядок здійснення банківського нагляду, відповідальність за порушення банківського законодавства. А банківський нагляд визначається як система контролю та активних впорядкованих дій Національного банку України, спрямованих на забезпечення дотримання банками та іншими особами, стосовно яких Національний банк України здійснює наглядову діяльність законодавства України і встановлених нормативів, з метою забезпечення стабільності банківської системи та захисту інтересів вкладників та кредиторів банку [2].

Тому, діяльність фінансових посередників має, як правило, виключний характер, який базується на дозвільних режимах і підвищеному нагляді з боку уповноважених державних регуляторів.

Так, В.К. Васенко визначає державне регулювання діяльності фінансових посередників як процес цілеспрямованого та активного впливу державних та наддержавних органів управління на функціонування фінансових посередників, здійснення комплексних заходів упорядкування, контролю,

нагляду за ними та запобігання зловживанням у цій сфері за допомогою певної сукупності форм і методів. [3, с. 56]

На думку С.В. Науменкової та В.І. Міщенко, під регулюванням фінансового сектора розуміють процес створення та дотримання певних норм і правил діяльності фінансових установ, а нагляд за діяльністю установ фінансового сектора слід розглядати як форму діяльності державних органів влади щодо забезпечення законності діяльності, прозорості та стабільності ведення бізнесу окремими установами [4, с. 5].

Слід зауважити, що практика розподілу повноважень у сфері державного регулювання та нагляду за ринками фінансових послуг вказує на те, що у світовій практиці відсутні єдині підходи щодо його здійснення, адже проводиться з врахуванням особливостей функціонування національної фінансової системи, яка побудована в тій чи іншій країні та рівнем економічного розвитку та регулювання економіки.

Різні класифікації існуючих у країнах форм (способів, моделей) організації державного регулювання і нагляду за діяльністю фінансових посередників можна узагальнити за наступними трьома моделями:

– секторальна модель, яка полягає в існуванні у країнах певних органів, що здійснюють нагляд за діяльністю окремих секторів: банківського, страхового ринку, ринку цінних паперів тощо (Греція, Іспанія, Італія, Люксембург, Кіпр, Литва, Португалія, Словенія, Франція);

– модель розподілу повноважень щодо нагляду за ринком та щодо пруденційного нагляду, або функціонально орієнтована модель Twin Peaks (Велика Британія, Нідерланди);

– модель концентрації всіх наглядових функцій в єдиному наглядовому органі (Німеччина, Данія, Латвія, Кіпр, Фінляндія, Швеція, Швейцарія, Польща, Естонія, Бельгія, Румунія, Болгарія, Австрія тощо) [5] .

З точки зору адекватності цієї або іншої моделі регулювання національного фінансового ринку при виборі моделі повинні враховуватися наступні параметри:

- розмір фінансового ринку;
- ступінь розвитку процесів конгломерації і інтеграції різних секторів фінансового ринку;
- роль фінансових конгломератів, міра їх міжсекторної активності і рівень потенційної трансляції ризиків;
- ступінь відкритості національного фінансового ринку.

Найпоширенішою та базовою моделлю регулювання діяльності фінансових посередників є секторальна модель. Вона дає змогу регулювати окремі сегменти фінансового ринку (наприклад, банківський, страховий чи фондовий), з огляду на специфіку їх діяльності та функціонування економічних суб'єктів. Разом з тим, важко досягти узгодженості в діяльності компетентних органів щодо регулювання окремих секторів фінансового ринку, при секторальному нагляді можуть існувати відмінності у регулюванні різних видів фінансових установ. Користуючись різними умовами регулювання та оподаткування, фінансові конгломерати чи пов'язані фінансові установи працюють «на кордоні» між секторами регулювання. З огляду на це, за секторальної моделі, що орієнтована лише на забезпечення нагляду у конкретному секторі, існує проблема оцінки ризиків і загроз в цілому для всього фінансового ринку [6].

Все це обумовлює необхідність заміни секторального регулювання іншими моделями із посиленням пруденційного нагляду та концентрацією регулятивних і наглядових повноважень.

Перехідною моделлю щодо регулювання діяльності фінансових посередників між секторальною та моделлю єдиного нагляду є модель розподілу повноважень щодо нагляду за ринком та щодо пруденційного нагляду. Сутність цієї моделі полягає в тому, що наглядові органи

розподіляють обов'язки на пруденційний нагляд за діяльністю фінансових посередників та на регулювання бізнесу у фінансовій сфері з метою забезпечення його прозорості.

Водночас за такої моделі не завжди легко досягти узгодженості між регуляторними органами щодо однозначної думки про визначення політики у фінансовій сфері.

Слід зауважити, що суттєвий вплив на вибір моделі регулювання та нагляду має рівень концентрації фінансового сектора. Перевагу єдиному органу регулювання (мегарегулятора) надають країни з високим і середнім рівнем концентрації фінансового капіталу. Відповідальність за прийняття рішення щодо вибору моделі регулювання й нагляду за фінансовим сектором покладається на уряд кожної країни, який має обрати модель, що найбільш повно відповідає політичній та фінансовій структурі країни, а також забезпечить максимальну дієвість і ефективність відповідної системи нагляду за діяльністю фінансового сектора.

Організація регулювання і нагляду на фінансовому ринку на основі моделі мегарегулятора має як позитивні, так і негативні сторони. Позитивний ефект від створення мегарегулятора в різних країнах (Сінгапур, Ірландія, Казахстан, Вірменія та ін.) полягає в можливості здійснення крос-секторального, інтегрованого нагляду за всіма секторами фінансового ринку, розробці та застосуванні єдиних стандартів і технологій регулювання та нагляду за різними видами фінансових організацій. Недоліком впровадження зазначеної моделі є складність у поєднанні різних регуляторних функцій.

Варто зазначити, що в Україні сформовано секторальну модель регулювання та нагляду за діяльністю фінансових посередників. Згідно Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» уповноваженими органами, що здійснюють регулювання на ринку фінансових послуг, визнано:

1. Національний банк України (НБУ) – щодо ринку банківських послуг та діяльності з переказу коштів.

2. Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР)– щодо ринку цінних паперів та похідних цінних паперів.

3. Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг) – щодо інших ринків фінансових послуг.

Як ми зазначали раніше, однією з важливих умов здійснення ефективного державного регулювання та нагляду є побудова моделі його організації, яка б відповідала рівню розвитку й потребам національного фінансового сектора.

Проблема створення принципово нової моделі нагляду та контролю за діяльністю фінансових установ на ринках фінансових послуг в Україні обговорюється з 2004 року, коли у руслі міжнародних тенденцій до об'єднання органів державного нагляду за діяльністю у фінансовому секторі Україна також розглядала можливість об'єднання двох наглядових органів – Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг та Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Разом з тим, згідно дослідженням Інституту Економічних досліджень та Політичних Консультацій в Україні та Німецькою Консультативною групою було зроблено висновок про передчасність такого рішення. У своїх висновках вони зазначили, що таке об'єднання буде доречним та можливим у довгостроковій перспективі [7].

Наразі серед регуляторів фінансового сектору знову точаться дискусії щодо зміни моделі державного регулювання та нагляду за діяльністю фінансових установ.

У цьому контексті слід зауважити, що 07 липня 2016 року Верховна Рада України прийняла в першому читанні проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо консолідації функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг”, більш відомий як «Закон

Про Спліт», (далі – законопроект), внесеного в порядку законодавчої ініціативи Президентом України.

Метою законопроекту було підвищення якості регулювання ринків фінансових послуг відповідно до стандартів ЄС, поліпшення умов ведення бізнесу з одночасним посиленням відповідальності суб'єктів ринку перед споживачами фінансових послуг та скорочення кількості регуляторних та контролюючих органів шляхом розподілу функцій Нацкомфінпослуг між Національним банком та НКЦПФР.

Останнім часом законопроект №2413а знову став на порядок денний. Так, 02.10.2018 р. на засіданні Комітету Верховної Ради з питань фінансової політики і банківської діяльності депутати проголосували за передачу в Верховну Раду для розгляду у другому читанні та прийняття в цілому законопроекту №2413а.

Фактично це означає, що законопроект пропонує існуючу секторальну модель регулювання і нагляду у фінансовому секторі замінити на крос-секторальну, передавши регуляторні та наглядові функції НБУ.

Таким чином, законопроект № 2413а, підготовлений до другого читання, за своєю суттю суперечить законопроекту, який Президент Петро Порошенко подав до Верховної ради ще 20 липня 2015 року та передбачає перехід від чіткого законодавчого регулювання ринку фінансових послуг до ручного регулювання новими регуляторами за допомогою їхніх нормативних актів, з необмеженими повноваженнями та відсутністю контрольних механізмів.

Не дивно, що подібна серйозна реформа фінансового ринку викликає стурбованість з боку багатьох учасників ринку, оскільки значна їх кількість проводить аналогію з нещодавнім реформуванням банківського сектора. Вони вважають, що дана реформа призведе до ліквідації значної кількості фінансових установ, що відобразиться на споживачах.

Разом з тим, є і ті учасники ринку, які підтримують створення мегарегулятора на базі НБУ, оскільки дана реформа, на їх думку, вигідна, має

на меті значне скорочення фінансових посередників та призведе до суттєвого звуження конкуренції і можливості монополізації ринку.

Водночас, необхідно зазначити, що на сьогодні небанківський фінансовий ринок представляє значну кількість фінансових, лізингових компаній, кредитних спілок, ломбардів, пенсійних фондів тощо. Відмінності стандартів обліку, бізнес-моделей, профілів ризику, на наш погляд, вимагають різних підходів до регулювання цього ринку. У зв'язку з цим, ні у кого не виникає ніяких сумнів у тому, що новий регулятор не буде мати достатнього досвіду у сфері такого регулювання, оскільки кожен напрям діяльності регулюється окремо тому, у значній кількості учасників фінансового ринку виникає питання щодо ефективності такого регулювання.

«Приховане» в законопроекті й переліцензування учасників ринку, які після затвердження НБУ нових ліцензійних умов будуть зобов'язані підтвердити свою відповідність новим вимогам регулювання.

Нагадаємо, в червні 2017 року фінансові компанії отримали нові безстрокові ліцензії, заплативши до держбюджету 1600 грн. за один вид діяльності (усього є чотири види діяльності).

Не виключено також, що конфлікт інтересів між банківським та небанківським кредитуванням призведе до того, що НБУ буде змушений суттєво підвищити вимоги до небанківського ринку, що призведе до звуження обсягів небанківського кредитування та виведення з ринку багатьох фінансових компаній.

У будь-якому випадку, основою численних дискусій щодо Спліта є питання доцільності і своєчасності створення в Україні мегарегулятора. Аналіз світової практики свідчить про те, що для створення мегарегулятора повинні бути певні економічні і ринкові передумови.

Разом з тим, необхідно відзначити, що далеко не всі країни йдуть шляхом створення мегарегулятора фінансового ринку.

Наприклад система фінансового нагляду Європейського Союзу також складається з двох рівнів. Перший рівень представлений Європейською радою з системних ризиків (European Systemic Risk Board, ESRB). Даний орган здійснює моніторинг та оцінку загроз фінансової стабільності, зумовлених впливом макроекономічних чинників і глобальних загроз. Другий рівень представлений Європейською системою органів фінансового нагляду (European System of Financial Supervision, ESFS), яка об'єднує наднаціональні органи банківського, страхового нагляду, а також нагляду в секторі цінних паперів.

Португалія, Італія і Франція також використовують або переходять на модель «Твін Пікс», а як показує досвід інших країн, регулятор, який не може впоратись з великим та різноманітним ринком, починає штучно звужувати його до обсягів, за яких зможе виконувати свої функції. При цьому застосовуються жорсткі адміністративні заходи та штучне підвищення вимог до капіталу, нормативів тощо, що спричиняє виведення з ринку невеликих компаній з вітчизняним капіталом [8].

Отже, на наш погляд, введення мегарегулятора у вигляді НБУ може призвести до негативних наслідків для розвитку фінансового сектору, оскільки для створення мегарегулятора повинні бути певні економічні і ринкові передумови, які в Україні наразі відсутні.

Разом з тим, аналізуючи світовий досвід, ми прийшли до висновку, що для здійснення ефективного регулювання та нагляду за діяльністю фінансових установ в Україні, необхідно дослідити питання щодо можливості введення функціонально орієнтованої моделі Twin Peaks, тобто існуючу секторальну модель необхідно трансформувати шляхом передання всіх повноважень єдиному наглядовому органу та здійснення пруденційного нагляду з боку НБУ.

Зокрема, єдиний орган нагляду буде забезпечувати нагляд на індивідуальній і консолідованій основі за діяльністю щодо надання фінансових послуг. Такому наглядовому органу передаються повноваження НБУ щодо нагляду і контролю за банками, НКЦПФР щодо нагляду за ринком цінних

паперів та Нацкомфінпослуг, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.

Водночас на НБУ повинні покладатися функції щодо встановлення вимог до достатності капіталу та забезпечення пруденційного нагляду за найризикованішими фінансовими установами з метою забезпечення стабільності національної фінансової системи, оскільки НБУ має практику здійснення пруденційного нагляду за банками. Такий пруденційний нагляд НБУ забезпечуватиме у співпраці з єдиним органом нагляду [9].

До переваг запровадження даної моделі регулювання та нагляду, слід віднести наступне:

- усувається можливість використання регуляторного арбітражу та невиправданих бар'єрів для розвитку фінансового сектору. Один орган нагляду формуватиме та висуватиме уніфіковані вимоги до надання фінансових послуг, що сприятиме розвитку конкуренції;

- прискорюється процес підготовки та запровадження адекватних заходів щодо регулювання і нагляду як відповідь на нові виклики і загрози, оскільки забезпечується одночасний моніторинг всієї фінансової системи, а НБУ здійснює найважливішу функцію центрального банку – забезпечення стабільності фінансового ринку загалом, а не тільки банків. Це дозволить швидше виявити загрози системних ризиків, усунути неузгодженість між різними наглядовими органами. Єдиний наглядовий орган може адекватно змінювати свої пріоритети і направити необхідний кадровий потенціал на вирішення відповідних завдань;

- дозволяє єдиному наглядовому органу впровадити оперативний і ефективний контроль в умовах розмивання кордонів між різними ринками фінансових послуг, зокрема за діяльністю фінансових конгломератів, а також дозволить ефективно забезпечити транснаціональний нагляд у рамках міжнародної взаємодії;

– централізація нагляду сприятиме скороченню витрат на утримання апарату управління та дозволить зменшити небезпеку втрати (поширення) конфіденційної інформації.

Небезпекою створення єдиного наглядового органу є необхідність проведення суттєвої методологічної та організаційної роботи та втрата ефективності нагляду в перехідний період, у який необхідно провести уніфікацію регуляторних і наглядових функцій щодо діяльності різних фінансових установ. Крім того, за недосконалої системи управління і контролю за діяльністю такого єдиного наглядового органу існує ймовірність його перетворення на забюрократизований і неефективний владний орган, що не сприятиме розвитку фінансового ринку.

Зрозуміло, що впровадження даної моделі потребуватиме розробки певних законодавчих новацій щодо уніфікації чинних вимог законів стосовно регулювання і нагляду за ринками фінансових послуг, але разом з тим, вона може принести користь країні на шляху трансформації фінансового ринку та ефективності регулювання та нагляду за ним.

Висновки. Отже, в сучасних умовах в Україні актуальними є проблеми, пов'язані з недосконалою дієвістю системи державного регулювання та нагляду, тому вони потребують поглибленого вивчення та подальшого реформування.

Вибір оптимальної моделі регулювання є надзвичайно актуальним завданням, яке стоїть перед нашою державою та залежить від багатьох факторів.

Разом з тим, слід зауважити, що законопроект про Спліт, який пропонує існуючу секторальну модель регулювання і нагляду у фінансовому секторі замінити на крос-секторальну, передавши регуляторні та наглядові функції НБУ. Не дивно, що подібна реформа фінансового ринку викликає стурбованість з боку багатьох учасників ринку. Тому, що ми підтримуємо думку учасників фінансового ринку проти «ручного регулювання» та надання повноважень

НБУ, який не має досвіду і компетенції регулювання небанківського сектора, оскільки в українських реаліях вони несуть в собі корупційні ризики, роблять регулювання і нагляд непрозорим та непередбачуваним.

У зв'язку з цим, з метою ефективного регулювання та нагляду за діяльністю фінансових установ необхідно в подальшому дослідити питання щодо трансформації існуючої секторальної моделі в функціонально орієнтовану шляхом передання всіх повноважень єдиному наглядовому органу та здійснення пруденційного нагляду з боку НБУ.

Список джерел:

1. Закон України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" від 12.07.2001 №2664-III [Електронний ресурс]/ Законодавство // Офіційний сайт Верховної ради України. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>.

2. Про Національний банк України [Електронний ресурс]: Закон України № 679-XIV від 20.05.1999, зі змін. та доп. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show>.

3. Васенко В.К. Фінансове посередництво проблеми та перспективи розвитку [монографія] / В.К. Васюренко – Черкаси.: ПП Чабаненко Ю.А., 2009. – 450 с.

4. Науменкова С. В. Системи регулювання ринків фінансових послуг зарубіжних країн: навчальний посібник / С. В. Науменкова, В. І. Міщенко. – К. : Центр наукових досліджень НБУ, Університет банківської справи НБУ, 2010. – 170 с.

5. Розподіл регуляторних і наглядових функцій на фінансовому ринку: європейський досвід та рекомендації для України [Електронний ресурс] – Режим доступу: feao.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/FEAO_Rozpodil_funktsiy_na_finrynky.pdf.

6. Чеберяко О. В. Особливості державного регулювання діяльності фінансових посередників в Україні / О. В. Чеберяко, А. Б. Лобода // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. – 2014. – № 1 (154). – С. 33–39.

9. Institutional Structures of Financial Sector Supervision, Their Drivers and Emerging Benchmark Models http://blogs.worldbank.org/allaboutfinance/files/allaboutfinance/institutional_structures.pdf.

7. Нагляд за діяльністю у фінансовому секторі України: чи допоможе об'єднання наглядових органів? [Електронний ресурс] – Режим доступу:

http://www.ier.com.ua/files/publications/Policy_papers/German_advisory_group/2005/U10_ukr.pdf.

8. Зарубежный опыт введения мегарегулятора финансовых рынков <http://www.biznes-daily.uz/ru/birjaexpert/45320-zarubjnoy-opot-vvdniya-mgargulyatora-finansovox-ronkov>.

9. Macro-prudential instruments and frameworks: a stocktaking of issues and experiences, CGFS Papers No 38, May 2010, <http://www.bis.org/publ/cgfs38.pdf>.

Перехрест Лідія Миколаївна** - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри банківської справи та фінансового моніторингу Університету державної фіскальної служби України, (м.Ірпінь). **ORCID: 0000-0001-8651-3883

***Черкашина Катерина Федорівна** - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри банківської справи та фінансового моніторингу Університету державної фіскальної служби України, (м.Ірпінь).*